

WOJEWODA DOLNOŚLĄSKI

Wrocław, dnia 6 listopada 2018 r.

NK-KE.431.25.2018.DP

Pan

Roman Szelemej

Prezydent Wałbrzycha

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

W dniach od 6 do 10 sierpnia 2018 r., na podstawie art. 6 ust. 4 pkt 3 ustawy z dnia 15 lipca 2011 r. o kontroli w administracji rządowej¹ oraz art. 28 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 23 stycznia 2009 r. o wojewodzie i administracji rządowej w województwie², a także na podstawie imiennych upoważnień Wojewody Dolnośląskiego z dnia 23 lipca 2018 r. nr: NK-KE.0030.48.2018.DP oraz NK-KE.0030.49.2018.DP, zespół kontrolny, w skład którego wchodzi n.w. pracownicy Wydziału Nadzoru i Kontroli Dolnośląskiego Urzędu Wojewódzkiego we Wrocławiu:

- Danuta Frydlewicz-Pierucka – inspektor wojewódzki (przewodnicząca zespołu kontrolnego),
- Weronika Kornacka – inspektor wojewódzki,

przeprowadził w Urzędzie Miejskim w Wałbrzychu z siedzibą przy pl. Magistrackim 1, 58-300 Wałbrzych, kontrolę problemową w trybie zwykłym w przedmiocie realizacji zadań z zakresu administracji rządowej, tj.:

- rejestracji stanu cywilnego, wykonywanych na podstawie ustawy z dnia 28 listopada 2014 r. Prawo o aktach stanu cywilnego³ - zwanej dalej p.a.s.c.
- zmiany imion i nazwisk, wykonywanych na podstawie ustawy z dnia 17 października 2008 r. o zmianie imienia i nazwiska⁴ – zwanej dalej z.i.i.n.

¹ Dz.U. Nr 185 poz. 1092.

² Dz.U. 2017 r. poz. 2234 ze zm.

³ Dz.U. 2016 r. poz. 2064 ze zm.

⁴ Dz.U. 2016 r. poz. 10.

Kontrola została zrealizowana zgodnie z zatwierdzonym w dniu 5 czerwca 2018 r. przez Wojewodę Dolnośląskiego planem kontroli na II półrocze 2018 r. nr NK-KE.430.5.2018.DD.

Kontrolę przeprowadzono w zakresie przestrzegania przepisów:

1. ustawy z dnia 28 listopada 2014 r. Prawo o aktach stanu cywilnego, tj.:

- sporządzanie aktów stanu cywilnego w trybie czynności materialno-technicznych, na podstawie art. 53, art. 87 i art. 92 p.a.s.c.;
- wydawanie zaświadczeń na podstawie art. 44 ust. 1 pkt 2 lub pkt 3 p.a.s.c.,
- rejestracja zdarzeń stanu cywilnego w trybach szczególnych,
- migracja aktów stanu cywilnego do rejestru stanu cywilnego,
- wydawanie odpisów zupełnych i odpisów skróconych aktów stanu cywilnego,
- terminowość wydawania odpisów zupełnych i odpisów skróconych aktów stanu cywilnego;

2. ustawy z dnia 17 października 2008 r. o zmianie imienia i nazwiska, tj.:

- prowadzenie postępowań administracyjnych na podstawie ustawy z dnia 17 października 2008 r. o zmianie imienia i nazwiska oraz informowanie o zaistniałych zmianach.

Okres objęty kontrolą: od dnia 1 stycznia 2017 r. do dnia kontroli.

W kontrolowanym okresie funkcję kierownika Urzędu sprawował Pan Roman Szelemej – Prezydent Wałbrzycha. Funkcję Kierownika Urzędu Stanu Cywilnego w Wałbrzychu pełniła Pani Beata Wilk-Richter. Na stanowisku Zastępcy Kierownika Urzędu Stanu Cywilnego w Wałbrzychu zatrudnione były Pani Lidia Siepierowska i Pani Małgorzata Krawczyk-Karaś.

Realizację zadań z zakresu administracji rządowej oceniono:

- ***pozytywnie w zakresie rejestracji stanu cywilnego,***
- ***pozytywnie w zakresie zmiany imion i nazwisk.***

Pismem nr NK-KE.431.25.2018.DP z dnia 15 października 2018 r. przekazano Prezydentowi Miasta Wałbrzych projekt wystąpienia pokontrolnego, do którego w ustawowym terminie nie wniósł zastrzeżeń.

Wobec powyższego przekazuję niniejsze wystąpienie pokontrolne, zgodnie z dyspozycją art. 47 ustawy o kontroli w administracji rządowej.

USTALENIA KONTROLI

REJESTRACJA STANU CYWILNEGO

Sporządzanie aktów stanu cywilnego w trybie czynności materialno-technicznych, na podstawie art. 53, art. 87 i art. 92 p.a.s.c.

Kontroli poddano 45 aktów stanu cywilnego, w tym 15 aktów urodzenia⁵, 15 aktów małżeństwa⁶ oraz 15 aktów zgonu⁷, sporządzonych w kontrolowanym okresie. Na tej podstawie ustalono, co następuje.

Wszystkie akty stanu cywilnego zostały sporządzone zgodnie z właściwością. Wpisy w rejestrze dokonywane są w alfabecie łacińskim rozszerzonymi, wielkimi literami, stosownie do treści § 2 ust. 1 rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 9 lutego 2015 r. w sprawie sposobu prowadzenia rejestru stanu cywilnego oraz akt zbiorowych rejestracji stanu cywilnego⁸, zwanego dalej r.r.s.c. Przy tym daty i godziny wpisywane są zgodnie z § 4 r.r.s.c., a imiona i nazwiska zamieszczane są w aktach stanu cywilnego w pełnym brzmieniu, do czego zobowiązuje dyspozycja § 5 ust. 1 r.r.s.c.

Akty urodzenia

Akty urodzenia sporządzane są terminowo, tj. w dniu zgłoszenia urodzenia dziecka. Zgłoszenie urodzenia dokonane zostało przez uprawnione podmioty, zgodnie z art. 57 ust. 1 p.a.s.c. Wszystkie skontrolowane akty urodzenia zostały sporządzone na podstawie karty urodzenia oraz protokołu zgłoszenia urodzenia, zgodnie z art. 53 ust. 1 p.a.s.c. W sprawach, w których nastąpiło uznanie ojcostwa, w aktach zbiorowych znajdują się protokoły z przyjęcia oświadczeń od matki dziecka i mężczyzny, od którego dziecko pochodzi. Wszystkie dokumenty zawierają dane przewidziane przepisami prawa, zgodnie z art. 54 ust. 2 i ust. 3, art. 58 oraz art. 63 ust. 2 p.a.s.c. Niemniej jednak w wyniku analizy protokołów zgłoszenia urodzenia stwierdzono, iż w czterech przypadkach⁹ protokoły zostały podpisane przez kierownika lub zastępcę kierownika USC (punkt 9 protokołów), którego dane nie są zgodne z punktem pierwszym przedmiotowych protokołów. Zgodnie z art. 58 pkt 11 p.a.s.c. protokół zgłoszenia urodzenia zawiera nazwisko i imię kierownika urzędu stanu cywilnego przyjmującego zgłoszenie. Zgodnie z art. 12 ust. 1 p.a.s.c. w sprawach nieuregulowanych w ustawie stosuje się przepisy ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. – Kodeks postępowania administracyjnego¹⁰, zwany dalej k.p.a. Z mocy art. 68 § 1 k.p.a. protokół sporządza się tak, aby z niego wynikało, kto, kiedy, gdzie i jakich czynności dokonał, kto i w jakim charakterze

⁵ 0265011/AU/2018/149345, 0265011/AU/2018/055668, 0265011/AU/2018/475297, 0265011/AU/2018/947787, 0265011/AU/2017/451478, 0265011/AU/2017/705512, 0265011/AU/2017/678425, 0265011/AU/2017/480407, 0265011/AU/2017/066470, 0265011/AU/2017/032379, 0265011/AU/2017/942527, 0265011/AU/2017/555599, 0265011/AU/2017/510686, 0265011/AU/2017/080089, 0265011/AU/2017/371117.

⁶ 0265011/00/AM/2017/593600, 0265011/00/AM/2017/798471, 0265011/00/AM/2017/419173, 0265011/00/AM/2017/367323, 0265011/00/AM/2017/107722, 0265011/00/AM/2017/653997, 0265011/00/AM/2018/359054, 0265011/00/AM/2017/061806, 0265011/00/AM/2017/083237, 0265011/00/AM/2018/330573, 0265011/00/AM/2018/533038, 0265011/00/AM/2018/767704, 0265011/00/AM/2018/813792, 0265011/00/AM/2018/359054, w jednym przypadku pomimo złożenia kompletu dokumentów małżeństwo nie zostało zawarte.

⁷ 0265011/00/AZ/2017/127031, 0265011/00/AZ/2017/784524, 0265011/00/AZ/2017/408298, 0265011/00/AZ/2017/799788, 0265011/00/AZ/2017/808785, 0265011/00/AZ/2018/276938, 0265011/00/AZ/2018/537900, 0265011/00/AZ/2018/512626, 0265011/00/AZ/2018/607896, 0265011/00/AZ/2018/435441, 0265011/00/AZ/2017/664084, 0265011/00/AZ/2017/134425, 0265011/00/AZ/2017/395119, 0265011/00/AZ/2017/303123, 0265011/00/AZ/2017/674297.

⁸ Dz.U. z 2016 r. poz. 1904.

⁹ 0265011/00/AU/2017/451478, 0265011/00/AU/2017/678425, 0265011/00/AU/2017/066470, 0265011/00/AU/2017/555599.

¹⁰ Dz.U. z 2017 r. poz. 1257 ze zm.

był przy tym obecny, co i w jaki sposób w wyniku tych czynności ustalono i jakie uwagi zgłosiły obecne osoby. Protokół odczytuje się wszystkim osobom obecnym, biorącym udział w czynności urzędowej, które powinny następnie protokół podpisać (art. 68 § 2 k.p.a.). Wobec powyższego protokół winien zostać podpisany przez kierownika/zastępcę kierownika, który faktycznie przyjął zgłoszenie urodzenia i z czynności tej sporządził protokół. Opisanie postępowanie stanowi naruszenie ww. przepisów.

Ponadto, w wyniku analizy dokumentów stwierdzono, iż akta zbiorowe opatrzone są oznaczeniem nadanym aktowi stanu cywilnego, którego dotyczą, zgodnie z § 43 ust. 1 r.r.s.c., który stanowi, iż akta zbiorowe rejestracji stanu cywilnego, niezależnie od postaci, w której są sporządzone, opatruje się oznaczeniem nadanym aktowi stanu cywilnego, którego dotyczą.

Wszystkie analizowane akty urodzenia zawierają dane przewidziane przepisami prawa, zgodnie z art. 60 p.a.s.c.

Akty małżeństwa

Osiem ze skontrolowanych aktów dotyczyło małżeństw zawartych w sposób określony w art. 1 § 2 i 3 ustawy z dnia 25 lutego 1964 r. Kodeks rodzinny i opiekuńczy, zwanej dalej k.r.o.¹¹. Akty te prawidłowo sporządzono na podstawie: zaświadczenia stwierdzającego brak okoliczności wyłączających zawarcie małżeństwa oraz zaświadczenia stwierdzającego, że oświadczenia o wstąpieniu w związek małżeński zostały złożone w obecności duchownego, tj. zgodnie z art. 87 ust. 3 p.a.s.c. Przedmiotowe dokumenty duchowni dostarczyli w terminie określonym w art. 8 § 3 k.r.o.

Pozostałe akty małżeństwa dotyczyły małżeństw zawartych przed Kierownikiem Urzędu Stanu Cywilnego. Akty zostały sporządzone na podstawie protokołu przyjęcia oświadczeń o wstąpieniu w związek małżeński, zgodnie z art. 87 ust. 1 p.a.s.c. Protokoły zawierają prawidłowe dane, zgodnie ust. 2 ww. przepisu. W aktach zbiorowych skontrolowanych aktów małżeństw znajdują się pisemne zapewnienia nupturientów dotyczące braku wiedzy o istnieniu okoliczności wyłączających zawarcie małżeństwa, protokoły, o których mowa w art. 84 ust. 2 p.a.s.c. oraz potwierdzenia uiszczenia należnej opłaty skarbowej w wysokości 84 zł. W przypadkach, w których w czynności udział brał tłumacz¹², protokół zawiera jego podpis, zgodnie z art. 32 ust. 5 p.a.s.c. W tych sprawach tłumacze posiadali uprawnienia tłumacza przysięgłego (wpisani byli na listę tłumaczy przysięgłych Ministerstwa Sprawiedliwości¹³). Nie było zatem obowiązku sporządzania adnotacji, o której mowa w art. 32 ust. 4 p.a.s.c.¹⁴

W wyniku analizy dokumentów stwierdzono, że w trzech przypadkach akty stanu cywilnego dotyczyły małżeństw zawartych poza urzędem stanu cywilnego. W aktach zbiorowych tych spraw znajdują się potwierdzenia uiszczenia opłaty dodatkowej za przyjęcie oświadczeń o wstąpieniu w związek małżeński poza urzędem stanu cywilnego, w którym jest

¹¹ Dz.U. 2017 poz. 682.

¹² 0265011/00/AM/2017/061806, 0265011/00/AM/2017/083237.

¹³ Uprawnienia nr TP/5154/05 i nr TP/4844/05.

¹⁴ Biegły lub tłumacz, z wyłączeniem biegłego sądowego oraz tłumacza przysięgłego, składa przed kierownikiem urzędu stanu cywilnego oświadczenie, że będzie wykonywał powierzone zadania sumiennie i bezstronnie, dochowując tajemnicy prawnie chronionej oraz kierując się w swoim postępowaniu uczciwością i etyką. Adnotację o złożeniu oświadczenia zamieszcza się w protokole czynności z zakresu rejestracji stanu cywilnego.

właściwy kierownik tego urzędu, w wysokości 1000 zł, zgodnie z § 2 rozporządzenia z dnia 22 stycznia 2015 r. Ministra Spraw Wewnętrznych w sprawie opłaty dodatkowej za przyjęcie oświadczeń o wstąpieniu w związek małżeński poza urzędem stanu cywilnego¹⁵. W aktach zbiorowych spraw znajdują się wnioski osób zamierzających zawrzeć małżeństwo.

Odnosząc się do terminowości sporządzania aktów małżeństw stwierdzić należy, iż wszystkie skontrolowane akty zostały sporządzone terminowo, zgodnie z art. 86 ust. 1 i 3 p.a.s.c. Ponadto wszystkie analizowane akty małżeństwa zawierają dane przewidziane przepisami prawa, zgodnie z art. 88 p.a.s.c. W wyniku analizy dokumentów stwierdzono, iż akta zbiorowe opatrzone są pełnym oznaczeniem nadanym aktowi stanu cywilnego, zgodnie z § 43 ust. 1 r.r.s.c.

W sporządzonych aktach małżeństw zamieszczone są przypiski o innych aktach stanu cywilnego dotyczących tej samej osoby oraz zamieszczono przypiski o zawarciu małżeństwa przy aktach urodzeń tych osób, co jest zgodnie z art. 25 p.a.s.c.¹⁶.

Akty zgon

W wyniku kontroli ustalono, iż akty zgonu sporządzono na podstawie karty zgonu oraz protokołu zgłoszenia zgonu, zgodnie z art. 92 ust. 2 p.a.s.c. Protokoły zgłoszenia zgonu prawidłowo zawierają podpisy zgłaszającego zgon oraz kierownika urzędu stanu cywilnego lub jego zastępcy, zgodnie z art. 94 ust. 1 p.a.s.c.

Wszystkie akty zgonu sporządzono zgodnie z art. 13 ust. 2 p.a.s.c. oraz w ustawowym terminie. Zgłoszenia zgonu dokonane zostały przez uprawnione podmioty. W ośmiu przypadkach zgłoszenie dokonane zostało przez pełnomocników – pracowników zakładów usług pogrzebowych. W aktach zbiorowych znajdują się pełnomocnictwa dla tych osób do załatwienia określonych formalności oraz dowody uiszczenia opłat skarbowych w wysokości 17 zł, za złożenie wspomnianych dokumentów¹⁷.

Wszystkie poddane kontroli akty zgonu zawierają wymagane przepisami prawa dane. W wyniku analizy dokumentów stwierdzono, iż akta zbiorowe opatrzone są pełnym oznaczeniem nadanym aktowi stanu cywilnego, zgodnie z § 43 ust. 1 r.r.s.c.

W toku kontroli stwierdzono, iż sporządzając akty zgonu zamieszczano przy akcie informacje o innych aktach stanu cywilnego dotyczących tej samej osoby co jest zgodne z art. 25 ust. 1 p.a.s.c..

W przypadku, gdy osoba w chwili zgonu pozostawała w związku małżeńskim w akcie małżeństwa zamieszczano wzmiankę o ustaniu małżeństwa lub zlecano właściwemu kierownikowi urzędu stanu cywilnego dokonanie migracji aktu małżeństwa wraz ze stosowną wzmianką. W sytuacji, gdy osoba w chwili śmierci pozostawała wdową, wdowcem lub

¹⁵ Dz.U. z 2015 r. poz. 180.

¹⁶ Art. 25 p.a.s.c.

1. Informacje o innych aktach stanu cywilnego dotyczących tej samej osoby oraz informacje wpływające na stan cywilny tej osoby zamieszcza się przy akcie stanu cywilnego w formie przypisków.

2. Sporządzając akt stanu cywilnego lub dołączając do niego wzmiankę dodatkową, niezwłocznie zamieszcza się przypiski przy innych aktach stanu cywilnego dotyczących tej samej osoby.

¹⁷ Powyższa kwota wynika z części IV *Wykazu przedmiotów opłaty skarbowej, stawki tej opłaty oraz zwolnienia*, stanowiącego załącznik do ustawy z dnia 16 listopada 2006 r. o opłacie skarbowej (Dz.U. z 2018 r., poz. 1044).

małżeństwo zostało rozwiązane przez rozwód, przy akcie małżeństwa zamieszczono przypisek o zgonie osoby lub zlecono migrację aktu małżeństwa z przypiskiem o zgonie.

Przy aktach urodzenia uzupełnione zostały przypiski o zgonie osoby lub dokonano zlecenia właściwemu kierownikowi urzędu stanu cywilnego dokonanie migracji aktu urodzenia z przypiskiem o akcie zgonu osoby, zgodnie z art. 25 ust. 2 p.a.s.c.

[dowód: akta kontroli str. 48 - 246]

Mając na uwadze przedstawiony stan faktyczny i prawny oraz określone w programie kontroli zasady oceniania, zagadnienie dotyczące sporządzania aktów stanu cywilnego w trybie czynności materialno-technicznej, na podstawie art. 53, art. 87 i art. 92 p.a.s.c. należało ocenić **pozytywnie**.

Wydawanie zaświadczeń na podstawie art. 44 ust. 1 pkt 2 lub 3 p.a.s.c.

Kontroli poddano 15 zaświadczeń wydanych na podstawie art. 44 ust. 1 pkt 2 i pkt 3 p.a.s.c., w tym 2 zaświadczenia o zamieszczonych lub niezamieszczonych w rejestrze stanu cywilnego danych dotyczących wskazanej osoby oraz 13 zaświadczeń o stanie cywilnym.

W wyniku czynności kontrolnych stwierdzono, że zaświadczenia zostały wydane w odpowiedzi na kompletne wnioski pochodzące od uprawnionych podmiotów.

Ustalono, że organ weryfikował obowiązek uiszczenia opłaty skarbowej za wydanie przedmiotowych zaświadczeń, do wniosków dołączone były potwierdzenia dokonania należnej opłaty. Opłata skarbowa pobierana była w odpowiedniej wysokości, zgodnie z częścią II ust. 1 pkt 2 lub pkt 3 wykazu przedmiotów opłaty skarbowej, stawek tej opłaty oraz zwolnień, stanowiącego załącznik do ustawy z dnia 16 listopada 2006 r. o opłacie skarbowej¹⁸, w wysokości odpowiednio 38 zł lub 24 zł. Na wydanych zaświadczeniach znajdują się adnotacje zarówno o uiszczonej opłacie skarbowej, jak również o podstawach prawnych zwolnienia, co jest zgodne z § 4 ust. 1 pkt 1 oraz pkt 3 lit. a rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 28 września 2007 r. w sprawie zapłaty opłaty skarbowej¹⁹.

W toku kontroli ustalono, że w przypadku wniosku o nr USC.5362-299-2017 o zamieszczonych lub niezamieszczonych w rejestrze stanu cywilnego danych organ korespondował z pełnomocnikiem za pomocą drogi mailowej. Należy wskazać, że powyższa praktyka jest nieprawidłowa, gdyż przekazywanie jakichkolwiek danych dotyczących (w tym przypadku) wnioskodawcy i jego ojca za pośrednictwem adresu e-mail (poza ePUAP) narażone jest na brak stosownych zabezpieczeń. W opisywanym przypadku, należało prowadzić korespondencję w formie tradycyjnej. W związku z tym w pierwszym piśmie należało między innymi pouczyć wnioskodawcę o zasadach korespondencji za pomocą środków komunikacji elektronicznej (tj. o treści art. 39¹ § 1 k.p.a. w związku z art. 63 § 1 k.p.a.). Wskazać ponadto należy, że w przypadku stwierdzenia braków fiskalnych (brak opłaty skarbowej) organ zobowiązany był przede wszystkim, zgodnie z dyspozycją art. 261 § 1 i § 2 k.p.a., wyznaczyć pełnomocnikowi na piśmie termin na wniesienie opłat, jednocześnie informując o skutkach niedokonania tego obowiązku. Poza tym, organ w przypadku nieściśłości w żądaniach

¹⁸ Dz.U. z 2018 r. poz. 1044 ze zm.

¹⁹ Dz.U. Nr 187, poz. 1330.

pełnomocnika powinien wezwać go, na podstawie art. 50 k.p.a., do złożenia wyjaśnień, tj. do doprecyzowania swojego wniosku.

Podczas kontroli ustalono, iż w gromadzonej dokumentacji nie przechowuje się egzemplarzy zaświadczeń przeznaczonych do włączenia do akt sprawy, bądź zastępowane były one kserokopiami zaświadczeń. Należy wskazać, iż jest to praktyka nieprawidłowa, gdyż w myśl § 60 ust. 4 załącznika nr 1 do rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 18 stycznia 2011 r. w sprawie instrukcji kancelaryjnej, jednolitych rzeczowych wykazów akt oraz instrukcji w sprawie organizacji i zakresu działania archiwów zakładowych²⁰, prowadzący sprawę włącza do akt sprawy podpisany egzemplarz pisma wychodzącego przeznaczony do włączenia do akt sprawy.

Niemniej jednak porównując treść kserokopii zaświadczeń stwierdzono, że zostały one wydane według obowiązującego wzoru i zawierały wszystkie przewidziane przepisami prawa elementy oraz zostały prawidłowo podpisane przez kierownika USC lub jego zastępcę. W zaświadczeniach prawidłowo wskazywano również datę ich ważności.

Odnosząc się do terminowości wydanych zaświadczeń należy wskazać, że zgodnie z art. 217 § 3 k.p.a. zaświadczenie powinno być wydane bez zbędnej zwłoki, nie później niż w terminie siedmiu dni. Porównując daty odbioru lub wydania zaświadczenia, znajdujące się na kserokopiach wydanych zaświadczeń bądź wydrukach z systemu, z datą wniosku, ustalono, że 14 zaświadczeń zostało wydanych terminowo.

W przypadku sprawy o nr USC.5362.299.2018, wniosek o wydanie zaświadczenia został złożony 18.01.2018 r., zaś zaświadczenie zostało wydane 06.02.2018 r., wobec czego należy stwierdzić, że zostało wystawione nieterminowo.

Przyczyną powstania przedmiotowych nieprawidłowości było nieprzestrzeganie procedur postępowania.

[dowód: akta kontroli str. 247 -311]

Mając na uwadze przedstawiony powyżej stan faktyczny i prawny oraz określone w programie kontroli zasady oceniania, zagadnienie dotyczące wydawania zaświadczeń na podstawie art. 44 ust. 1 pkt 2 i 3 p.a.s.c. oceniono **pozytywnie z nieprawidłowościami**.

Rejestracja zdarzeń stanu cywilnego w trybach szczególnych

Kontroli poddano 20 spraw dotyczących rejestracji zdarzeń stanu cywilnego w trybach szczególnych:

- 2 akty sporządzone na podstawie art. 99 p.a.s.c., w tym:
 - 1 akt urodzenia²¹
 - 1 akt zgonu²²
- 16 aktów sporządzonych na podstawie art. 104 p.a.s.c., w tym:
 - 10 aktów urodzenia²³

²⁰ Dz.U. Nr 14, poz. 67.

²¹ 0265011/00/AU/2017/983467.

²² 0265011/00/AZ/2017/085886.

²³ 0265011/00/AU/2017/631169, 0265011/00/AU/2017/338836, 0265011/00/AU/2017/993596,
0265011/00/AU/2017/537307, 0265011/00/AU/2017/290563, 0265011/00/AU/2017/149671,

- 3 akty małżeństwa²⁴
- 3 akty zgonu²⁵
- 2 akty sporządzone na podstawie art. 109 p.a.s.c., w tym:
 - 1 akt urodzenia²⁶
 - 1 akt zgonu²⁷.

Wnioski o rejestrację urodzeń i zgonów, które nastąpiły poza granicami Rzeczypospolitej Polskiej, wnioski o dokonanie transkrypcji aktów urodzenia, małżeństwa i zgonów oraz wnioski o odtworzenie treści zagranicznych dokumentów stanu cywilnego potwierdzających urodzenie lub zgon zostały złożone przez uprawnione osoby (zgodnie z art. 99 ust. 2, art. 104 ust. 4 i art. 109 ust. 2 p.a.s.c.). W przypadku, gdy wniosek składał pełnomocnik w aktach sprawy znajduje się dokument potwierdzający umocowanie.

Do wniosków o rejestrację zdarzeń, które nastąpiły poza granicami RP dołączono oryginały dokumentów potwierdzających odpowiednio urodzenie i zgon, wydane przez właściwy podmiot zagraniczny, zgodnie z art. 99 ust. 4 p.a.s.c. wraz z tłumaczeniem na język polski dokonany przez tłumacza przysięgłego, wpisanego na listę tłumaczy przysięgłych Ministerstwa Sprawiedliwości lub przez konsula. Do wniosku o rejestrację zgonu dołączono również potwierdzenie uiszczenia opłaty skarbowej w wysokości 39 zł za wydanie odpisu zupełnego aktu stanu cywilnego po dokonaniu rejestracji zgonu, który nastąpił poza granicami Rzeczypospolitej Polskiej i nie został tam zarejestrowany, zgodnie z częścią II ust. 1 pkt 7 załącznika do ustawy o opłacie skarbowej.

W przypadku wniosków o dokonanie transkrypcji aktów urodzenia, małżeństwa i zgonu, do wniosków załączono wymagane dokumenty, tj. oryginał zagranicznego dokumentu stanu cywilnego, będący dowodem zdarzenia i jego rejestracji wraz z tłumaczeniem na język polski dokonany przez tłumaczy przysięgłych wpisanych na listę tłumaczy przysięgłych Ministerstwa Sprawiedliwości lub przez konsula. Odpisy skróconych aktów urodzenia o nr 026511/00/AU/2017/537307, 026511/00/AU/2018/434418, 026511/00/AU/2018/343672, aktu małżeństwa nr 0265011/00/AM/2017/596082 oraz aktu zgonu nr 0265011/00/AZ/2017/046246, zostały wydane zgodnie z Konwencją nr 16 sporządzoną w Wiedniu dnia 8 września 1976 r. dotyczącą wydawania wielojęzycznych odpisów skróconych aktów stanu cywilnego²⁸, na druku wielojęzycznym, toteż nie było konieczności przedkładania ich tłumaczeń na język polski przez tłumaczy przysięgłych.

W trakcie kontroli ustalono, iż do wniosków o dokonanie transkrypcji przedkładano potwierdzenia uiszczenia opłaty skarbowej w wysokości 50 zł za wydanie odpisu zupełnego aktu stanu cywilnego po dokonaniu transkrypcji oraz 39 zł za odpis zupełny aktu stanu cywilnego wydany w wyniku sprostowania lub uzupełnienia aktu na wniosek, zgodnie z częścią II ust. 1 pkt 6 i pkt 10 załącznika do ustawy o opłacie skarbowej.

0265011/00/AU/2017/487906,
0265011/00/AU/2018/343672.

0265011/00/AU/2018/434418,

0265011/00/AU/2018/846557,

²⁴ 0265011/00/AM/2017/848692, 0265011/00/AM/2017/801430, 0265011/00/AM/2017/596082.

²⁵ 0265011/00/AZ/2017/046246, 0265011/00/AZ/2017/567779, 0265011/00/AZ/2018/275345.

²⁶ 0265011/00/AU/2017/323252.

²⁷ 0265011/00/AZ/2017/651349.

²⁸ Dz.U. z 2004 r. Nr 166, poz. 1735.

Przeniesień aktów stanu cywilnego sporządzonych za granicą dokonano w sposób określony w art. 104 ust. 2 p.a.s.c., tj. wiernie, zgodnie z literalnym brzmieniem zapisów, zarówno pod względem językowym, jak i formalnym, bez ingerencji w pisownię imion i nazwisk osób wskazanych w zagranicznym dokumencie stanu cywilnego.

Czynności kontrolne wykazały, iż do wniosków o odtworzenie treści zagranicznych dokumentów stanu cywilnego potwierdzających urodzenie lub zgon dołączane były dokumenty potwierdzające zdarzenie za granicą lub ich uwierzytelnione kopie, zgodnie z art. 109 ust. 3 p.a.s.c. wraz z tłumaczeniem na język polski dokonany przez tłumaczy przysięgłych, wpisanych na listę tłumaczy przysięgłych Ministerstwa Sprawiedliwości. Do wniosków dołączono również potwierdzenia uiszczenia opłaty skarbowej w wysokości 39 zł za wydanie odpisu zupełnego aktu stanu cywilnego po dokonaniu odtworzenia treści zagranicznego dokumentu, zgodnie z częścią II ust. 1 pkt 8 załącznika do ustawy o opłacie skarbowej.

Rejestracji zdarzeń, które nastąpiły poza granicami RP, transkrypcji zagranicznego dokumentu stanu cywilnego oraz odtworzeń treści zagranicznych dokumentów stanu cywilnego dokonano w formie czynności materialno-technicznej. W adnotacjach sporządzonych aktów stanu cywilnego zamieszczono stosowne informacje, zgodnie z art. 105 ust. 1 p.a.s.c. lub art. 110 ust. 1 p.a.s.c. Ponadto Kierownik Urzędu Stanu Cywilnego sprostował lub uzupełnił dane w aktach stanu cywilnego na prośbę wnioskodawców w formie czynności materialno-technicznej, prawidłowo czyniąc wzmianki dodatkowe do przedmiotowych aktów.

Wobec braku zaistnienia przesłanek, o których mowa w art. 105 ust. 3 p.a.s.c., w żadnej ze spraw dotyczących transkrypcji aktu urodzenia nie było obowiązku zawiadomienia męża matki o dokonanej transkrypcji. Natomiast w przypadku transkrypcji zagranicznego aktu małżeństwa – wnioski składane były przez oboje małżonków, toteż nie zaszyły podstawy do podjęcia czynności na podstawie art. 106 ust. 2 i 3 p.a.s.c.

[dowód: akta kontroli str. 312 – 474]

Mając na uwadze przedstawiony powyżej stan faktyczny i prawny oraz określone w programie kontroli zasady oceniania, zagadnienie dotyczące rejestracji zdarzeń stanu cywilnego w trybach szczególnych oceniono **pozytywnie**.

Migracja aktów stanu cywilnego do rejestru stanu cywilnego

Kontroli poddano 45 aktów stanu cywilnego przeniesionych do rejestru stanu cywilnego. Treść wszystkich przenoszonych aktów stanu cywilnego, sporządzonych na podstawie przepisów dotychczasowych, została zamieszczona w rejestrze stanu cywilnego w alfabecie łacińskim rozszerzonym i wielkimi literami, co jest zgodne z § 2 rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 5 lutego 2015 r. w sprawie przenoszenia aktów stanu cywilnego do rejestru stanu cywilnego²⁹, zwanego dalej r.p.r.s.c.

Daty i godziny widniejące w przenoszonych aktach stanu cywilnego zostały wpisane do rejestru w sposób określony w § 3 r.p.r.s.c. Zgodnie z § 11 pkt 1 oraz § 12 r.p.r.s.c., w każdym poddanym kontroli przypadku imię i nazwisko osoby, która sporządziła przenoszony akt stanu cywilnego, zamieszczono w akcie stanu cywilnego w rejestrze w polu przeznaczonym na zamieszczenie imienia i nazwiska kierownika urzędu stanu cywilnego sporządzającego akt

²⁹ Dz.U. poz. 204 ze zm.

lub zamieszczono tam informację: „dane nieustalone”, jeżeli nie można było odczytać przedmiotowej informacji. Powyższe jest zgodne z § 11 pkt 1 oraz § 12 r.p.r.s.c.

W skontrolowanych aktach małżeństwa sporządzanych na podstawie dotychczasowych przepisów, gdzie w rubryce „uwagi” widniał zapis „stwierdzam, że osoby wymienione w rubryce I złożyły w dniu dzisiejszym przede mną zgodne oświadczenie o wstąpieniu w związek małżeński”, informacja ta została odpowiednio przeniesiona do aktu małżeństwa w rejestrze stanu cywilnego – w polu „oświadczenia osób, które zawarły małżeństwo”. Powyższe jest zgodne z § 8 r.p.r.s.c.

Dane zawarte w 44 aktach stanu cywilnego przeniesiono prawidłowo do rejestru, do odpowiednich rubryk. W przypadku przeniesionego aktu małżeństwa o nr 0265011/00/AM/1948/892704 nie uzupełniono rubryki „Nazwisko” dla matki mężczyzny i matki kobiety, pomimo tego, że przenoszony akt zawiera te dane („D.....” dla nazwiska matki mężczyzny i „K.....” dla nazwiska matki kobiety). Powyższe stanowi naruszenie § 6 ust. 1 r.p.r.s.c.

We wszystkich przypadkach, po zmigrowaniu, w akcie stanu cywilnego sporządzonym w księdze stanu cywilnego prowadzonej na podstawie przepisów dotychczasowych, odnotowywano w formie wzmianki dodatkowej informację o przeniesieniu tego aktu do rejestru stanu cywilnego wraz z oznaczeniem aktu i datą przeniesienia, co stanowi prawidłowe działanie. W wyniku czynności kontrolnych stwierdzono, że we wszystkich przypadkach przy akcie stanu cywilnego w rejestrze został zamieszczony prawidłowy numer przenoszonego aktu z książki papierowej, zgodnie z § 13 r.p.r.s.c.

Podczas kontroli stwierdzono, że wszystkie wzmianki dodatkowe zostały prawidłowo przeniesione, z zachowaniem zasad wskazanych w § 5 r.p.r.s.c. Jednocześnie należy zauważyć, że stosownie do dyspozycji § 10 r.p.r.s.c., również przypiski były przenoszone do rejestru stanu cywilnego w sposób prawidłowy.

[dowód: akta kontroli str. 475 - 595]

Mając na uwadze przedstawiony powyżej stan faktyczny i prawny oraz określone w programie kontroli zasady oceniania, zagadnienie dotyczące migracji aktów stanu cywilnego do rejestru stanu cywilnego oceniono **pozytywnie**.

Wydawanie odpisów zupełnych i odpisów skróconych aktów stanu cywilnego

Kontroli poddano 20³⁰ losowo wybranych spraw prowadzonych w kontrolowanym okresie, dotyczących wydawania odpisów aktów stanu cywilnego. Na tej podstawie stwierdzono, co następuje. Szesnaście wniosków pochodziło od osób, których akt dotyczył, lub jej małżonka, wstępnego, zstępnego, sądu i prokuratora. Trzy wnioski zostały złożone przez osoby, które wykazały interes prawny.

W wyniku analizy dokumentów stwierdzono, że organ gminy sprawdza obowiązek uiszczenia opłaty skarbowej. W przypadku obowiązkowego uiszczenia opłaty skarbowej w aktach

³⁰ Sprawy nr: USC.5362.398.2017, USC.5362.303.2017, USC.5362.983.2017, USC.5362.959.2017, USC.5362.1763.2017, USC.5362.924.2017, USC.5362.2067.2017, USC.5362.2436.2017, USC.5362.2545.2017, USC.5362.2555.2017, USC.5362.2157.2017, USC.5362.3582.2017, USC.5362.3491.2017, USC.5362.796.2018, USC.5362.1378.2018, USC.5362.2345.2018, USC.5362.2183.2018, USC.5362.3312.2018, USC.5362.5124.2018, USC.5362.4346.2018.

spraw przechowywane są potwierdzenia dokonania tej czynności. W przypadku zwolnienia od opłaty skarbowej lub wyłączenia obowiązku jej zapłaty na odpisie znajduje się stosowna adnotacja, zgodnie z § 4 ust. 1 rozporządzenia z dnia 28 września 2007 r. Ministra Finansów w sprawie zapłaty opłaty skarbowej³¹.

Ustalono, że wydane odpisy zawierają wszystkie przewidziane przepisami prawa dane, zgodnie z art. 48 oraz art. 44 ust. 2 p.a.s.c.

W sprawie nr USC.5362.2183.2018 wnioskodawca (bank) wniósł o wydanie odpisu aktu zgonu zmarłego dłużnika. W uzasadnieniu podania wskazał, że dokument potrzebny jest do „powiadomienia spadkobierców o ich prawach i obowiązkach oraz do prawidłowego wykonywania lub rozliczenia czynności bankowej dokonanej ze zmarłym”. Wniosek został podpisany przez pracownika banku (starszego specjalistę). Kierownik USC prawidłowo wezwał wnioskodawcę do udokumentowania istnienia interesu prawnego oraz do przedłożenia stosownego pełnomocnictwa, wraz z pouczeniem o pozostawieniu podania bez rozpoznania w przypadku nieusunięcia braków podania, zgodnie z art. 64 § 2 k.p.a.

[dowód: akta kontroli str. 596 - 637]

Mając na uwadze przedstawiony stan faktyczny i prawny oraz określone w programie kontroli zasady oceniania, zagadnienie dotyczące wydawania odpisów zupełnych i odpisów skróconych aktów stanu cywilnego należało ocenić **pozytywnie**.

Terminowość wydawania odpisów zupełnych i odpisów skróconych aktów stanu cywilnego

W wyniku analizy dokumentów stwierdzono, że wszystkie z poddanych kontroli spraw dotyczących wydania odpisu skróconego lub zupełnego aktu stanu cywilnego załatwionych zostało w ustawowym terminie.

[dowód: akta kontroli str. 596 - 637]

Mając na uwadze przedstawiony stan faktyczny i prawny oraz określone w programie kontroli zasady oceniania, zagadnienie dotyczące terminowości wydawania odpisów zupełnych i odpisów skróconych aktów stanu cywilnego należało ocenić **pozytywnie**.

Mając na uwadze przedstawiony powyżej stan faktyczny i prawny, realizację zadań z zakresu administracji rządowej, wynikających z ustawy z dnia 28 listopada 2014 r. Prawo o aktach stanu cywilnego oceniono pozytywnie.

ZMIANA IMIENIA I NAZWISKA

Zmiana imienia i nazwiska oraz terminowość i zawiadamianie o zmianach

W kontrolowanym okresie Kierownik Urzędu Stanu Cywilnego w Wałbrzychu wydał 111 decyzji administracyjnych na podstawie ustawy o zmianie imienia i nazwiska. Kontrolą

³¹ Dz.U. Nr 187 poz. 1330.

objęto 15 postępowań³². Dwanaście postępowań dotyczyło zmiany nazwiska, jedno dotyczyło zmiany pierwszego imienia, jedno dotyczyło zmiany drugiego imienia oraz jedno zmiany imienia i nazwiska.

We wszystkich skontrolowanych sprawach wnioski zostały złożone osobiście. Na wszystkich wnioskach widnieją pieczęci wpływu do organu. Zgodnie z art. 11 ust. 3 ustawy z dnia 17 października 2008 r. o zmianie imienia i nazwiska, w przypadku gdy wniosek o zmianę imienia lub nazwiska jest składany osobiście wnioskodawca przedstawia do wglądu dokument stwierdzający tożsamość. W toku czynności kontrolnych stwierdzono praktykę sporządzania adnotacji potwierdzającej przedstawienie do wglądu przez wnioskodawcę dowodu osobistego, co należy ocenić pozytywnie.

W wyniku czynności kontrolnych stwierdzono, że wszystkie wnioski były kompletne. Do wniosków zostały załączone potwierdzenia uiszczenia opłaty skarbowej w wysokości 37 zł³³.

W wyniku czynności kontrolnych stwierdzono, że w decyzjach odstępowano od uzasadnień, jednocześnie prawidłowo powołując się na przepis art. 107 § 4 k.p.a. Ponadto na decyzjach znajduje się klauzula pouczająca o natychmiastowym wykonaniu decyzji z mocy ustawy, zgodnie z przepisem art. 12 ust. 2 z.i.i.n. Decyzje zostały doręczone stronom, a w aktach znajdują się potwierdzenia skutecznego doręczenia rozstrzygnięć. Każda sprawa miała prowadzoną metrykę, co jest zgodne z art. 66a k.p.a. W trakcie weryfikacji zauważono, że w sprawie USC.5355.41.017 metryka ma zaburzoną chronologię, tj. zawiera nierzetelnie wskazane daty podjęcia konkretnej czynności, które nie znajdują odzwierciedlenia w aktach sprawy.

W wyniku kontroli stwierdzono, że wszystkie sprawy zostały załatwione terminowo.

Zgodnie z art. 13 ust. 1 zdanie pierwsze z.i.i.n. kierownik urzędu stanu cywilnego, który wydał decyzję o zmianie imienia lub nazwiska, przesyła ją za pośrednictwem systemu teleinformatycznego, w którym jest prowadzony rejestr stanu cywilnego, do kierownika urzędu stanu cywilnego, który sporządził akt urodzenia oraz akt małżeństwa. W toku czynności kontrolnych stwierdzono, że we wszystkich sprawach organ przesłał przedmiotowe decyzje za pomocą operatora pocztowego i za pośrednictwem systemu BUSC. Należy zaznaczyć, że ustawodawca wyraźnie wskazał w ww. przepisie, w jakiej formie decyzje należy przysyłać. Zasadnym jest zatem odchodzenie od przekazywania decyzji w formie papierowej za pośrednictwem poczty³⁴, na rzecz korzystania jedynie z systemu teleinformatycznego, przy realizacji wskazanego obowiązku.

[dowód: akta kontroli str. 638 - 794]

Mając na uwadze przedstawiony powyżej stan faktyczny i prawny, realizację zadań z zakresu administracji rządowej, wynikających z ustawy z dnia 17 października 2008 r. o zmianie imienia i nazwiska w zakresie zmiany imienia i nazwiska oceniono pozytywnie.

³²USC.5355.4.2017, USC.5355.11.2017, USC.5355.19.2017, USC.5355.26.2017, USC.5355.34.2017, USC.5355.41.2017, USC.5355.49.2017, USC.5355.56.2017, USC.5355.64.2017, USC.5355.71.2017, USC.5355.1.2018, USC.5355.8.2018, USC.5355.16.2018, USC.5355.23.2018, USC.5355.31.2018.

³³Powyższa kwota wynika z części I ust. 7 wykazu przedmiotów opłaty skarbowej, stawki tej opłaty oraz zwolnień, stanowiącego załącznik do ustawy z dnia 16 listopada 2006 r. o opłacie skarbowej (Dz.U. z 2018 r. poz. 1044).

³⁴ USC.5355.11.2017, USC.5355.41.2017.

W związku z powyższym, na podstawie art. 46 ust. 3 pkt 1 i 3 ustawy o kontroli w administracji rządowej w celu wyeliminowania stwierdzonych nieprawidłowości należy:

W ZAKRESIE REJESTRACJI STANU CYWILNEGO

1. W przypadku stwierdzenia braków fiskalnych, wyznaczać zgodnie z dyspozycją art. 261 § 1 i § 2 k.p.a. termin na wniesienie opłat, jednocześnie informując o skutkach niedokonania tego obowiązku.
2. W przypadku nieścisłości w żądaniach wnioskodawcy, wzywać na podstawie art. 50 k.p.a. do złożenia wyjaśnień.
3. Przechowywać w aktach drugi egzemplarz pisma wychodzącego.
4. Zaświadczenia wydawać bez zbędnej zwłoki, zgodnie z art. 217 § 3 k.p.a. oraz zgodnie z dyspozycją art. 125 ust. 3 p.a.s.c. lub art. 125 ust. 4 p.a.s.c.
5. Dane wpisane w przenoszonym akcie stanu cywilnego zamieszczać w odpowiednich polach aktu stanu cywilnego w rejestrze stanu cywilnego, których nazwy odpowiadają nazwom rubryk zawartych w przenoszonym akcie stanu cywilnego (§ 6 ust. 1 r.p.r.s.c.).
6. Przy sporządzaniu protokołu zgłoszenia urodzenia przestrzegać art. 68 k.p.a.

W ZAKRESIE ZMIANY IMIENIA I NAZWISKA

1. Rzetelnie prowadzić metryki spraw.
2. Decyzje o zmianie imienia lub nazwiska przysyłać za pośrednictwem systemu teleinformatycznego, w którym prowadzony jest rejestr stanu cywilnego, do kierownika urzędu stanu cywilnego, który sporządził akt urodzenia oraz akt małżeństwa.

Na podstawie art. 46 ust. 3 pkt 3 ustawy o kontroli w administracji rządowej proszę o przekazanie **w terminie do dnia 7 grudnia 2018 roku** informacji o wykonaniu zaleceń i wykorzystaniu wniosków, a także o podjętych działaniach mających na celu wyeliminowanie stwierdzonych uchybień.

WOJEWODA DOLNOŚLĄSKI

/-/

Paweł Hreniak